

Марк Штеггер

Карпатські русини й Перша світова війна: Між обережною політичною емансипацією й переслідуванням

Період безпосередньо перед початком Першої світової війни і воєнний час були для русинів Карпатського регіону добою великих змін. З одного боку, вони сподівалися шляхом розважливої тактики домогтися прогресу в політичному становищі, наприклад, отримати права автономії. Об'єднаність Дунайської монархії означала для меншин реальну можливість сподіватися на культурні та політичні поступки з боку влади. З іншого боку, сталося так, що русини швидко опинилися між фронтами. Як російська, так і австрійська сторони підозрювали їх у шпіонажі, через що їх переслідували, ув'язнювали та засуджували до смерті. У таборі Талергоф поблизу Граца утримували майже 30 000 русинів у найжорсткіших умовах. Розкол проходив через русинські громади, які розділилися на українофілів, русофілів та русинофілів та перекинулися на відповідні сторони. Ці рани, які мусили поступово загоюватися після війни, та й сам розкол, до сьогодні можна спостерігати в русинських громадах. Жахливі події воєнного часу зумовили те, що довго виношувані сподівання на автономію в межах монархії довелося поховати назавжди. На їх місце заступили намагання отримати автономію в регіонах та країнах, що виникли після розпаду Дунайської монархії; ці прагнення увінчувалися відповідно більшими чи меншими успіхами. Найбільшим досягненням, що святкувалося як ренесанс русинського національного життя, було заснування Карпатської Русі в Чехословаччині.

єдину можливість включення їх рідного краю до складу румунської держави.